

Akademia Kapelmistrza

2025

Projekt Związku OSP RP pn. „Akademia kapelmistrza 2025”
został przeprowadzony w ramach programu „Edukacja kulturalna”
dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Związek
Ochotniczych Straży Pożarnych
Rzeczypospolitej Polskiej

Od 2024 roku wydarzenia szkoleniowe kadr Orkiestr otrzymały nazwę „Akademia kapelmistrza”, ze spójną wizualizacją i ramami przedsięwzięć w ramach projektu, tj. warsztatami z udziałem pokazowej Orkiestry, elementami konferencji oraz webinariami. Projekt kierujemy do kapelmistrzów i instruktorów Orkiestr OSP, a w razie możliwości – również pozostałych amatorskich grup muzycznych. Celem Akademii jest podniesienie jakości prowadzenia Orkiestr Dętych Ochotniczych Straży Pożarnej w Polsce.

Orkiestry Dęte OSP mają potencjał, by stać się nowoczesnymi domami kultury, które nie tracąc tożsamości i tradycji, oferują rozrywkę na światowym poziomie. Inwestycja w orkiestrę to nie tylko wydatek na kulturę, ale inwestycja w kapitał społeczny, edukację młodzieży i promocję regionu.

35 kapelmistrzów i instruktorów orkiestr dętych wzięło udział w „Akademii Kapelmistrza 2025” – konferencji z warsztatami organizowanej przez Związek OSP RP. Wydarzenie odbyło się w dniach 21–23 listopada 2025 r. w Ochotniczej Straży Pożarnej w Kleczy (woj. małopolskie).

Konferencja

Głównym punktem pierwszego dnia była prelekcja dotycząca działalności Orkiestry OSP Klecza – jej historii, struktury oraz sposobu funkcjonowania.

Sobota była najbardziej intensywną i merytoryczną częścią akademii. Od rana rozpoczęła się bowiem praca z udziałem Orkiestry. Zajęcia prowadziła Justyna Chmielek-Korbut – wykładowca dyrygentury orkiestr dętych na Akademii Muzycznej w Krakowie.

Po południu część dyskusyjną i wykładową z zakresu pracy z młodzieżą metodą programu „Równać szanse” prowadził Paweł Walecki – dyrektor programu. Dzień zakończył panel dyskusyjny pt. „Edukator w amatorskiej orkiestrze dętej” z udziałem m.in. Justyny Kępy (m.in. MOD OSP Krasocin), Aleksandra Nogalskiego (MOD OSP Grójec). Praca z udziałem orkiestry była kontynuowana również w niedzielę, a w programie znalazł się m.in. „Marsz Strażaków Ochotników” skomponowany przez Karola Pykę z okazji 100. rocznicy powstania Związku OSP RP.

Orkiestra OSP Klecza

Zespół Orkiestry Dętej przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Kleczy powstał w 1948 roku z inicjatywy ówczesnego Zarządu OSP. Do 1998 roku zespół prowadził dwóch kapelmistrzów. W latach 1948-1984 druh Bronisław Sołtysiewicz – jeden ze współzałożycieli Orkiestry, natomiast w latach 1984-1998 druh Marian Sedlaczek. Od 1998 roku obowiązki kapelmistrza pełnił muzyk druh mgr Jarosław Mitoraj. Od czerwca 2023 roku **orkiestrę prowadzi Piotr Wołczański**, muzyk orkiestry wojskowej z Krakowa. Prezesem OSP Klecza jest druh Tomasz Świątek.

Orkiestra koncertuje na terenie Kleczy i poza jej granicami. Bierze udział w konkursach i przeglądach zdobywając liczne dyplomy, wyróżnienia. Orkiestra

otrzymała prestiżowe miano „**krzewiciela muzyki i kultury**” w regionie. W 2019 roku nadano Orkiestrze Order św. Floriana Cracovia.

Orkiestra OSP Klecza to:

- Tradycja i pasja muzyczna
- Wspólnota pokoleń i lokalna duma Kleczy
- Aktywna, rozwijająca się orkiestra
- Koncerty, przeglądy, liczne wyróżnienia
- Edukacja i nabory wśród młodzieży
- Współpraca ze szkołą i społecznością
- Mażoretki – energia i widowiskowość
- Muzyka towarzysząca najważniejszym chwilom
- Symbol kultury i jedności Kleczy

W służbie tradycji i społeczności:

- Udział w uroczystościach gminnych i strażackich (święta, jubileusze, obchody Dnia Strażaka)
- Koncerty okolicznościowe – m.in. patriotyczne, świąteczne i charytatywne
- Oprawa muzyczna mszy i procesji w parafii i poza nią
- Występy podczas festynów i wydarzeń społecznych w regionie
- Współpraca ze szkołą podstawową – prezentacje instrumentów i lekcje pokazowe
- Organizacja warsztatów muzycznych i spotkań integracyjnych

- Wspieranie lokalnych inicjatyw i wydarzeń kulturalnych
- Budowanie więzi społecznych poprzez wspólne muzykowanie

Edukacja kadry kierowniczej amatorskich orkiestr dętych to temat złożony, łączący w sobie wykształcenie muzyczne, psychologię i zarządzanie.

To jest kluczowy wątek. To od kompetencji kapelmistrza, jego charyzmy i podejścia pedagogicznego zależy, czy zespół będzie się rozwijał, czy trwał w stagnacji.

O warsztatach

Uczestnikami szkoleń były osoby z coraz lepszym wykształceniem muzycznym w porównaniu z poprzednimi edycjami Akademii.

Zauważono pewną **zmianę pokoleniową kapelmistrzów i instruktorów Orkiestr OSP**. To osoby coraz młodsze, lepiej wykształcone, poszukujące wiedzy i umiejętności, zbierające doświadczenie w każdej sytuacji, jednocześnie chcące tworzyć ruch Orkiestr OSP. Efektywność wsparcia tej grupy osób jest szczególnie duża.

Coraz więcej kadr Orkiestr OSP kształci się w kierunku muzycznym i wykonuje zadania w Orkiestrze jako zawód, choć często łącząc z innymi usługami w zakresie muzyki.

Profil uczestnika

W większości uczestnikami Akademii byli mężczyźni, z wykształceniem muzycznym i długim stażem pracy w Orkiestrze. W porównaniu z poprzednimi edycjami podobnych działań warsztatowych wzrosła liczba kobiet kapelmistrzów/instruktorów. Konferencja zgromadziła liczną grupę osób, które rozpoczęły pracę z orkiestrą w okresie mijających 5 lat. To świadczy o dużym zainteresowaniu tą formą działalności, zwłaszcza ludzi młodych, wykształconych, z pasją, którzy pełnią w orkiestrach role instruktorów. Na 55 zgłoszeń aż 60% to instruktorzy, a nie kapelmistrzowie. 2/3 zgłoszeń pochodziło z 4 województw: łódzkiego, mazowieckiego, śląskiego i wielkopolskiego.

Praca z orkiestrą

Justyna Chmielek-Korbut

Dyrygentka, puzonistka, skrzypaczka, pedagog, tamburmajorka. Wykładowca dyrygentury orkiestr dętych na Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Dwukrotna laureatka Programu Dyrygent – Rezydent Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca (2024/2025 Płocka Orkiestra Symfoniczna, 2021/2022 Orkiestra Symfoniczna Passionart/Filharmonia Krakowska). Stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Programu Stypendialnego Młoda Polska (2015). Laureatka nagrody specjalnej dla najlepszego dyrygenta narodowości polskiej na II Warsaw Wind Ensemble Conducting Competition 2021. Laureatka

nagród za wyróżniającą się technikę dyrygencką oraz osobowość artystyczną; m.in. XVII Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych ZŁOTA TRĄBKA (Bielsko-Biała 2021), International Orchestra Festival (Lloret de Mar/Barcelona, Hiszpania 2019), Festival Internazionale Bande Musicali (Gullianova, Włochy 2017), Międzynarodowy Festiwal Złota Lira (Rybnik 2016). Finalistka konkursów instrumentalnych (m.in. IV Ogólnopolski Konkurs im. Ludwika Lutaka, II Ogólnopolski Konkurs Puzonistów i Tubistów im. Pawła Waloszczyka). Absolwentka Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie w klasie dyrygentury (klasa prof. Stanisława Krawczyńskiego), puzonu (klasa prof. Zdzisława Stolarczyka) oraz Edukacji Artystycznej w zakresie dzieła muzycznego. Specjalistka w zakresie prowadzenia dętych zespołów orkiestrowych oraz musztry paradnej. Dyrektor Szkoły Muzycznej I stopnia w Sobolowie i dyrygentka Orkiestry Dętej Sobolów. Jako dyrygentka i instrumentalistka współpracowała z takimi orkiestrami jak: Manchester Camerata, Narodowa Orkiestra Dęta w Lubinie, Filharmonia Częstochowska, Filharmonia Krakowska, Płocka Orkiestra Symfoniczna, Filharmonia Śląska, Śląska Orkiestra Kameralna, Orkiestra Passionart, Orkiestra Opery Krakowskiej, Filharmonia Podkarpacka, Orkiestra Akademii Beethovenowskiej, CordaCracovia, Orkiestra Sił Powietrznych w Poznaniu i innymi.

Wykorzystanie metody Programu Równać Szanse (RS) w orkiestrach dętych OSP

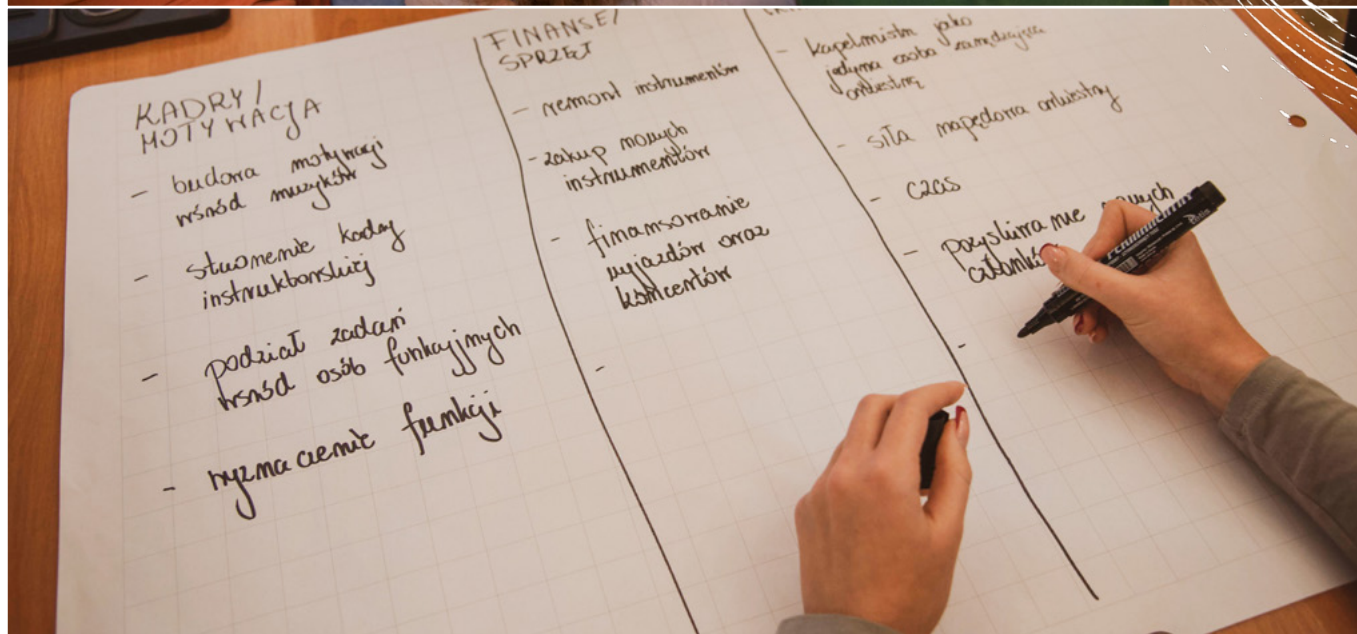
Paweł Walecki

Od 2022 roku dyrektor Programu Równać Szanse Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Z Programem związany od 2007 roku. Uczestnik, koordynator kilku projektów, a od 2014 roku jako specjalista realizacji projektów w Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży, a potem w Fundacji Civis Polonus. Absolwent Programu Liderzy PAFW oraz Młodzieżowej Akademii Lokalnych Liderów Programu Młodzież w działaniu. Animator, społecznik, samorządowiec, członek założyciel Stowarzyszenia Inkubator Kreatywności Społecznej w Stoczku Łukowskim. Ekspert i oceniający kilku programów dotacyjnych. Praktyk pracy z młodzieżą.

Rośnie potrzeba relacyjnej pracy z młodzieżą, w której kluczowe są:

- Indywidualne podejście: uwzględnienie unikalnych potrzeb i aspiracji młodzieży.
- Budowanie trwałych relacji: relacje oparte na zaufaniu i współpracy są fundamentem długoterminowego zaangażowania młodych ludzi.

Musimy dokonać zmiany w naszych głowach. Z roli nauczyciela w rolę towarzysza podróży. Z pozycji kontrolera w pozycję mentora, który ufa. Z postawy „wiem lepiej” na postawę „jestem ciekaw, pokaż mi”.

Kilka wskazówek. Kapelmistrzu, co możesz zrobić?

- Zaczynij pytać, a nie narzucać. Zamiast mówić „Teraz gramy to”, zapytaj z ciekawością: „Co byście chcieli?”.
- Użyj ich kanałów. Zapytaj, jak teraz się komunikują, co oglądają, czy da się to zrobić dla orkiestry?. Bądź tam z nimi.
- Znajdź 5 minut na rozmowę 1 na 1. Zapytaj jedną osobę o jej pasję, ulubiony serial, cokolwiek niezwiązanego z orkiestrą. Pokaż, że widzisz człowieka, a nie tylko uczestnika.
- Słuchaj ich „małych” problemów z powagą. Dla nich to cały świat. Zamiast mówić „przejdzie ci”, powiedz „widzę, że to dla ciebie trudne”.
- Zaproponuj pustą kartkę. Zamiast mówić „mam dla was pomysł”, powiedz: „Mamy szansę coś zrobić. Co by to mogło być, żeby wam się naprawdę chciało?”.
- Pytaj o „dlaczego”. Gdy coś im nie pasuje lub ich pasjonuje, dopytaj „dlaczego to jest dla ciebie ważne?”. To pomaga im samym odkryć źródło swojej motywacji.

- Oddaj jedną, małą, ale realną decyzję. Niech sami zdecydują o małych rzeczach, nowym utworze, czy pierwszym poście na Instagramie. Poczucie wpływu zaczyna się od małych rzeczy.
- Stwórzcie „zespoły zadaniowe”. Daj im odpowiedzialność za konkretny obszar (np. promocja) i pozwól działać, nawet jeśli popełnią błędy.
- Traktuj błędy jak lekcje, a nie katastrofy. Gdy coś się nie uda, zróbcie spotkanie i zadajcie pytanie: „OK, co następnym razem zrobimy inaczej, żeby tego uniknąć?”.
- Świętujcie nie tylko sukcesy, ale i naukę. Na koniec etapu podsumujcie nie tylko to, co zrobiliście.

Stwórzmy młodym przestrzeń. Fizyczną – miejsce, gdzie mogą po prostu być, nawet się ponudzić. Mentalną – środowisko, w którym mogą bezpiecznie eksplorować swoje zainteresowania, bez presji i oceniania.

Twórzmy bezpieczne poligony doświadczalne, gdzie porażka nie jest końcem świata, ale cenną lekcją.

Edukator w amatorskiej orkiestrze dętej

Inwestycja w edukację kapelmistrza to najlepsza inwestycja. Jeden dobrze wyszkolony lider potrafi w ciągu 2-3 lat zbudować od zera sprawnie działający zespół, podczas gdy słaby kapelmistrz może doprowadzić do rozpadu nawet zasłużonej orkiestry.

Justyna Kępa

Pedagog, koordynatorka projektów i animatorka kultury, od 30 lat związana z amatorskim ruchem

orkiestr dętych. Instruktor muzyczny w Młodzieżowej Orkiestrze Dętej OSP Krasocin, Młodzieżowej Orkiestrze Dętej Gminy Żytno oraz kapelmistrz Orkiestry Dętej Łubnice. Założycielka i prezes Stowarzyszenia Młodzieżowa Orkiestra Dęta Dąbrowa Zielona oraz Fundacji JustArt, z sukcesem pozyskująca środki na rozwój infrastruktury oraz działalność artystyczną i edukacyjną. Realizuje projekty finansowane m.in. przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Narodowy Instytut Wolności, skierowane do muzyków i kadr orkiestr dętych. Organizator warsztatów, koncertów i audycji muzycznych dla dzieci i młodzieży. W pracy łączy doświadczenie artystyczne z umiejętnościami menedżerskimi, a pasja i zaangażowanie stanowią dla niej motywację do nieustannego rozwoju i poszukiwania nowych form działania.

Aleksander Nogalski

Biotechnolog z szerokim doświadczeniem w branży badań klinicznych, zdobytych w największych firmach farmaceutycznych na świecie. Ekspert w zarządzaniu

ludźmi oraz wdrażaniu zmian organizacyjnych. Absolwent Studium dla Kapelmistrzów i Tamburmajorów oraz Akademii Kompetencji Menedżera na Akademii Leona Koźmińskiego.

Po godzinach pracy zawodowej – od 2022 roku instruktor i kapelmistrz Młodzieżowej Orkiestry Dętej OSP Grójec. Z muzyką związany od młodości: grał w licznych orkiestrach, prowadził scholę młodzieżową oraz występował w zespołach metalowych. Laureat tytułu Osobowość Roku 2024 w kategorii Kultura województwa mazowieckiego.

Motto:

„Najlepsze, co możemy zrobić dziś dla młodzieży, to zadbać o ich jak najlepszą edukację.”

Podsumowanie wyników prac warsztatowych i konferencji w ocenie uczestników:

- **podniesienie umiejętności dyrygenckich** (raczej tak: 38%, zdecydowanie tak: 40% uczestników)
- **zdobycie nowych inspiracji/pomysłów** na rozwój artystyczny swoich Orkiestr (raczej tak: 21%, zdecydowanie tak: 79% uczestników)
- **poznanie technik motywacyjnych** w Orkiestrach (raczej tak: 21%, zdecydowanie tak: 79% uczestników)
- **poznanie, jak efektywnie pracować na próbach i poza nimi** (raczej tak: 21%, zdecydowanie tak: 76% uczestników)
- **nawiązanie nowych znajomości/spotkanie znajomych z branży** (raczej tak: 15%, zdecydowanie tak: 90% uczestników)

Uczestnicy wysoko ocenili jakość merytoryczną i prowadzenie poszczególnych elementów konferencji i warsztatów. Wszystkie elementy konferencji miały oceny pozytywne (dobrze lub bardzo dobrze) powyżej min. 97%, co potwierdza dobry odbiór wydarzenia, wysoki poziom przekazywanych treści i potrzebę kontynuacji wsparcia. Wysoko oceniono organizację wydarzeń i ich przebieg. Oceny bardzo dobre stanowiły aż 88% wskazań przy 12% dobrych.

Cele założone w projekcie zostały osiągnięte. Zdecydowana większość uczestników oceniła przekazywaną wiedzę oraz efekty nauki jako bardzo przydatne i zadeklarowała chęć skorzystania z nich w przyszłości w ramach swojej działalności orkiestrowej.

Spotkanie osób z branży, wymiana poglądów i doświadczeń zaowocowała pomysłami na następne warsztaty Akademii Kapelmistrza. Istotna jest potrzeba edukacji i praktyki w prowadzeniu Orkiestry OSP.

Webinarium pt. Repertuar jako narzędzie rozwoju orkiestry

dr Jarosław Praszczałek

dyrygent, kompozytor, instrumentalista, pedagog,
popularyzator wiedzy o muzyce.

Ukończył Wydział Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki (kierunek: dyrygentura symfoniczno-operowa) na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. Swoje umiejętności doskonalił na międzynarodowych kursach dyrygenckich prowadzonych przez takich mistrzów batuty jak Douglas Bostock, Frank Cramer, Colin Metters czy Johannes Stert.

Laureat licznych konkursów z zakresu teorii muzyki, kompozycji oraz improwizacji. Finalista II i III edycji programu Scena Młodych Warszawskiej Opery Kameralnej, w ramach którego poprowadził prawykonania

oper współczesnych kompozytorów: Wasserstimmen Dariusza Przybylskiego, Labirynt Orfeja Nikolet Buryńskiej, Three Tall Tales of Doctor Monsieur Façade Ryana Latimera oraz Sacred Emily Eunho Changa.

Od 2011 jest prelegentem koncertów edukacyjnych w Filharmonii Narodowej w Warszawie, a od 2014 pracuje jako dyrygent-pedagog w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych nr 1 w Warszawie. Dyrygował także znakomitymi orkiestrami dętymi: Orkiestrą Koncertową Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego, Orkiestrą Reprezentacyjną Sił Powietrznych w Poznaniu, Narodową Orkiestrą Dętą w Lubinie oraz Orkiestrą Dętą Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

Od 2017 jest wykładowcą Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, gdzie prowadzi zajęcia na Wydziale Dyrygentury Symfoniczno-Operowej oraz jest organizatorem licznych konferencji naukowo-artystycznych. Od 2020 roku pełni funkcję kierownika Podyplomowych Studiów Dyrygentury Orkiestr Dętych w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie.

Artysta jest jurorem międzynarodowych konkursów dyrygenckich i kompozytorskich. Współpracuje jako ekspert z Narodowym Instytutem Muzyki i Tańca, w ramach programu Pracownia Orkiestr Dętych.

Przemyślany wybór repertuaru buduje jakość i tożsamość orkiestry. Repertuar, który wzbudza silne emocje, buduje wspólne doświadczenia i poczucie przeżycia „czegoś razem”.

- Zróżnicowany repertuar jest kluczowy dla wszechstronnego rozwoju muzyków orkiestry dętej, ponieważ stawia przed nimi odmienne wymagania techniczne, brzmieniowe i interpretacyjne.
- Stopniowanie trudności repertuaru pozwala na systematyczne podnoszenie poziomu orkiestry, a niewłaściwie dobrany program może hamować rozwój zespołu lub demotywować muzyków.

- Repertuar powinien odzwierciedlać cele artystyczne i edukacyjne orkiestry, a nie być dobierany wyłącznie pod kątem wydarzeń czy konkursów.
- Wprowadzanie muzyki współczesnej i kompozycji oryginalnych na orkiestrę dętą jest niezbędne, by zespół rozwijał nowoczesne brzmienie i poszerzał możliwości interpretacyjne.
- Repertuar pełni również funkcję integracyjną i wizerunkową, zwiększa jej atrakcyjność dla publiczności i przyciąga nowych muzyków.

Webinarium pt. „Edukacja muzyczna w amatorskiej orkiestrze dętej”

Dh Krzysztof Witczak

Dyrygent, Kapelmistrz i Pedagog

Dh Krzysztof Witczak to wybitny dyrygent, kapelmistrz oraz pedagog, specjalizujący się w pracy z orkiestrami dętymi. Absolwent Akademii Muzycznej w Bydgoszczy, od lat związany z ruchem orkiestr dętych w Polsce.

Od 1998 roku pełni funkcję kapelmistrza Młodzieżowej Orkiestry Dętej OSP Mykanów. Pod jego kierownictwem orkiestra przeszła znaczącą transformację, stając się centrum edukacji muzycznej dla dzieci

i młodzieży – w tym nauki gry na instrumentach dętych i perkusyjnych oraz rozwijania sekcji mażorettek. Orkiestra Mykanów pod batutą Witczaka odniosła liczne sukcesy, w tym czterokrotnie zdobyła tytuł laureata Ogólnopolskich Festiwali Orkiestr Dętych. Sam kapelmistrz był również wielokrotnie zapraszany do jury krajowych i międzynarodowych festiwali muzycznych, m.in. Golden Sardana Festival w Hiszpanii.

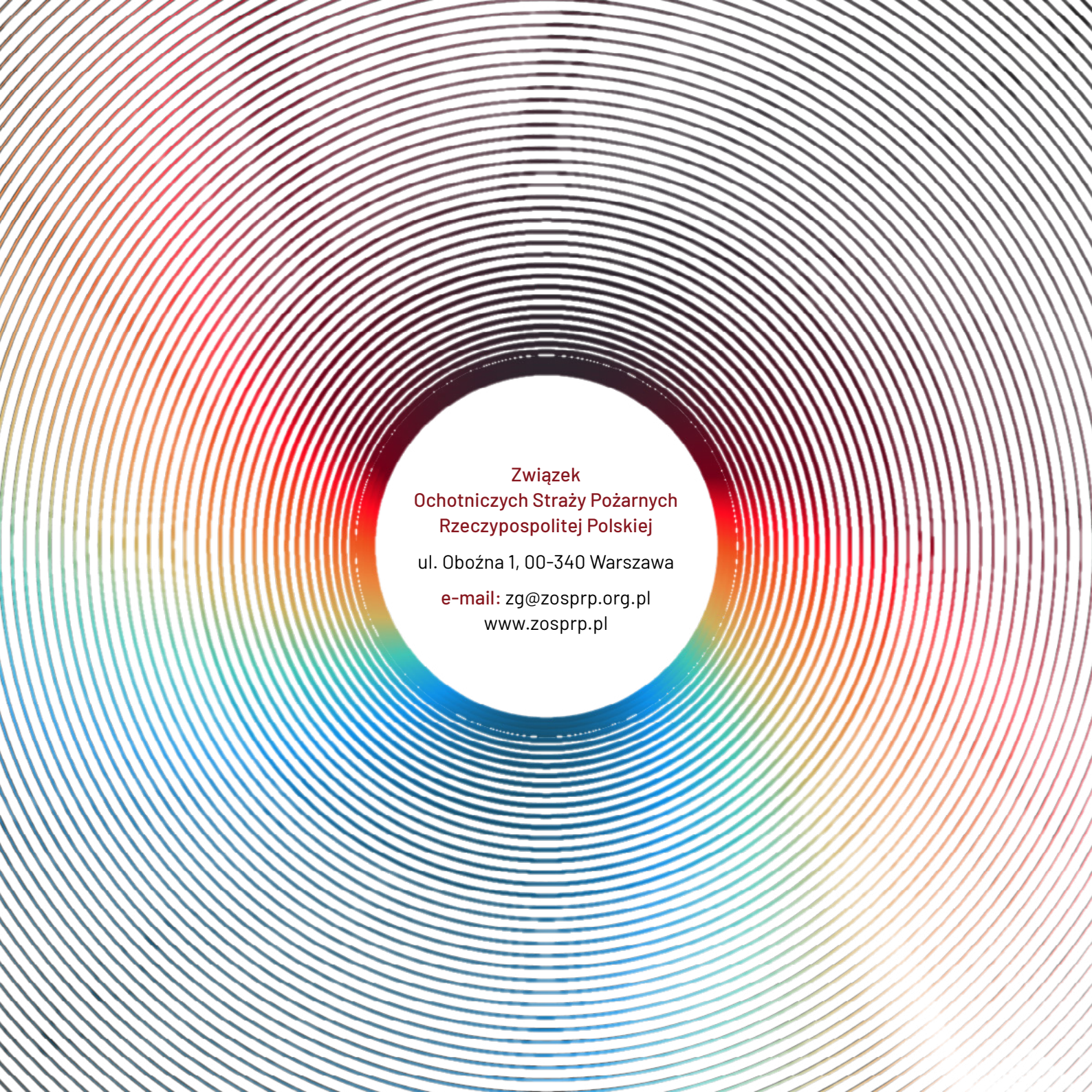
Równolegle, pełni funkcję dyrektora Gminnego Centrum Muzyki w Mykanowie, gdzie wspiera rozwój talentów, koordynuje działalność zespołów muzycznych oraz prowadzi zajęcia i warsztaty.

Krzysztof Witczak jest uznawany za eksperta i autorytet w zakresie metodyki nauczania gry na instrumentach dętych oraz prowadzenia orkiestr młodzieżowych. Jako dyrygent i pedagog kładzie szczególny nacisk na rozwój umiejętności muzycznych dzieci i młodzieży, organizując warsztaty, szkolenia i konsultacje nie tylko dla młodych muzyków, ale także dla instruktorów orkiestr dętych. Jego działalność inspirowała kolejnych adeptów sztuki muzycznej w całej Polsce.

Odnotowano 84 indywidualne zgłoszenia do udziału w webinarach.

Związek
Ochotniczych Straży Pożarnych
Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa
e-mail: zg@zosprp.org.pl
www.zosprp.pl